

A MAGYAR KOALÍCIÓ AUTONÓMIAKONCEPCIÓJA

A Vajdasági Magyar Szövetség, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt és a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége abból a meggyőződésből kiindulva, hogy a sorsunkat érintő döntések meghozatalának joga a vajdasági magyar közösség magyarként való megmaradásának egyik alapfeltétele, ugyanakkor Szerbia területi integritását és alkotmányos rendjét maradéktalanul tiszteletben tartva és összhangban az országban zajló decentralizációs folyamatokkal, tudatában a hatályos alkotmány által támasztott korlátoknak és szükségesnek tartva annak átfogó módosítását, egységes rendszerbe foglalva a személyi és területi elvű autonómiaformákat, továbbá a vajdasági magyar közösség érdekeinek megfelelő államigazgatás- és igazságszolgáltatás szervezési megoldásokat, elfogadták

A MAGYAR KOALÍCIÓ AUTONÓMIAKONCEPCIÓJÁT

I. Személyi elvű (perszonális) autonómia

1. Alapelvek

A személyi elvű magyar autonómia legfőbb szerve a Szerb Köztársaság közjogi rendszerébe országos magyar kisebbségi önkormányzatként beépülő Magyar Nemzeti Tanács.

A Magyar Nemzeti Tanács célja, hogy:

- feltárja, kifejezze és képviselje a vajdasági magyar közösség identitásának megőrzését biztosító érdekeket, továbbá, hogy
- a Szerb Köztársaság hatalmi szerveivel kialakított demokratikus dialógus alapján, biztosítsa közösségünk magyarként való megmaradását, szellemi és anyagi kultúrájának megőrzését és fejlesztését.

Az önálló vagyonnal és jogi személyiséggel rendelkező Magyar Nemzeti Tanács az oktatás, a művelődés, a tájékoztatás és a hivatalos nyelvhasználat területén törvénnyel szabályozott érdekképviselési, döntéshozatali, véleményezési, javaslattevési és egyetértési hatáskörökkel rendelkezik, valamint intézményeket, közhasznú gazdasági társaságokat és alapítványokat hoz létre. A Magyar Nemzeti Tanács törvényben szabályozott véleménynyilvánítási, javaslattevési és egyetértési jogkörének megszegésével meghozott jogi aktusok a törvény erejénél fogva semmiek.

A Magyar Nemzeti Tanács az oktatás, a művelődés, a tájékoztatás és a hivatalos nyelvhasználat területén hatáskörébe utalt kérdéseket jogszabályerejű általános aktusokkal szabályozza, a törvénnyel összhangban.

A Magyar Nemzeti Tanács az állam, a tartomány, valamint a helyi önkormányzatok döntése alapján, átruházott hatáskörben közhatalmi feladatokat lát el.

A Magyar Nemzeti Tanács:

- a) az Alkotmánnyal és a törvényekkel összhangban megalkotja Alapszabályát, Ügyrendjét és egyéb jogi aktusokat hoz;
- b) kialakítja belső szervezetét, megválasztja a Tanács elnökét, Intéző Bizottságát és munkatestületeit, továbbá más tisztségviselőit;
- c) elfogadja a költségvetését és zárszámadását;
- d) meghatározza székhelyét, pecsétjét és szimbólumait;
- e) elfogadja a vajdasági magyar közösség oktatás-, művelődés- és tájékoztatás-fejlesztési stratégiáját, továbbá megfogalmazza a magyar nyelv hivatalos használatának bővítését célzó koncepciót;
- f) elfogadja a Tanács, Intéző Bizottságának és munkatestületeinek munkatervét és a tevékenységéről szóló évi jelentést;
- g) elfogadja az általa alapított, illetve fenntartott intézmények, közhasznú gazdasági társaságok és alapítványok szakmai és pénzügyi beszámolóját, továbbá pénzügyi- és munka és fejlesztési tervét;
- h) jóváhagyja az általa alapított, illetve fenntartott intézmények, közhasznú gazdasági társaságok és alapítványok alapszabályát;
- i) részt vesz a közigazgatási szervekkel együttműködve a magyar választói névjegyzék felállításának a folyamatában;
- j) rendelkezik vagyonával és vagyonkezelői jogokat gyakorol a köztulajdonban (állami, tartományi és helyi önkormányzati tulajdonban) lévő, a Tanács kezelési jogkörébe tartozó vagyontárgyak felett;
- k) meghatározza a magyar közösség nemzeti jelképeit és ünnepeit, szabályozza nemzeti szimbólumaink használatát;
- l) javasolja a helyi önkormányzati nemzetiségivisszony-ügyi bizottságok magyar közösséget képviselő tagjait;
- m) az oktatás, a művelődés, a tájékoztatás és a hivatalos nyelvhasználat területén törvény- és más jogszabálytervezeteket terjeszt a Szerb Köztársaság, a Vajdaság Autonóm Tartomány és a helyi önkormányzatok illetékes szervei elé;

- n) alkotmányjogi panaszt nyújt be a szerbiai alkotmánybírósághoz, amennyiben úgy értékeli, hogy a magyar nemzeti közösség vagy valamely, a magyar nemzeti közösséghez tartozó személy alkotmányos jogai sérelmet szenvedtek;
- o) kapcsolatot tart, együttműködik és megállapodásokat köt belföldi és külföldi kisebbségi, helyi és területi önkormányzatokkal, tartományi és állami intézményekkel és szervezetekkel, nemzetközi szervezetekkel;
- p) képviselője révén részt vesz a nemzeti kisebbségek jogait érintő nemzetközi szerződések megkötésére irányuló tárgyalásokat folytató szerbiai tárgyalódelegációkban;
- q) képviseli a Szerbiában élő magyarság autonómia-törekvéseit a belföldi, az anyaországi és a nemzetközi szervek és szervezetek előtt;
- r) kiemelt figyelemmel visel gondot a szórványban élő magyar nemzeti közösség sorsáról;
- s) gondoskodik a magyar nemzettel való határokon átnyúló kapcsolattartásról;
- t) kitüntetések alapít és dönt azok odaítéléséről;
- u) egyéb, jogszabály által átruházott hatásköröket gyakorol.

A Tanács végrehajtó szerve az Intéző Bizottság, amely:

- a) előkészíti a Tanács által elfogadandó jogi aktusokat és más dokumentumokat (szakmai és pénzügyi beszámolókat, pénzügyi-, fejlesztési és munkaterveket, stratégiákat, állásfoglalásokat, nyilatkozatokat, jogszabálytervezeteket);
- b) biztosítja és ellenőrzi azok végrehajtását;
- c) felügyeli a Tanács által alapított, illetve fenntartott intézmények, közhasznú gazdasági társaságok és alapítványok működését;
- d) elfogadja Ügyrendjét, továbbá a hatáskörébe tartozó ügyekben általános és egyedi jogi aktusokat hoz;
- e) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket a Tanács a hatáskörébe utal.

2. Hatáskörök

a) Oktatás

Intézményalapítás, alapítói jogok gyakorlása, intézményirányítás

A Magyar Koalíció síkra száll a kizárólag magyar tannyelvű oktatást folytató oktatási-nevelési intézmények számának jelentős bővítéséért, a magyar iskolahálózat megeremtéséért.

A Magyar Nemzeti Tanács oktatási-nevelési intézményeket (óvodákat, általános és középiskolákat), diákothonokat, valamint felsőoktatási intézményeket alapít.

Az alapító (állam, tartomány és helyi önkormányzat) döntése alapján a Magyar Nemzeti Tanács alapítói, illetve az alapítóval kötött megállapodás alapján intézményfenntartói jogokat gyakorol a kizárólag magyar tannyelvű oktatást folytató intézmények felett.

A Magyar Nemzeti Tanácsot a nem általa alapított, illetve fenntartott, de többségében magyar nyelvű oktatást folytató és a Tanács által a magyarság számára kiemelt jelentőségűvé nyilvánított oktatási-nevelési intézmények igazgatási szervei esetében javaslattételi, illetve egyetértési jog illeti meg. A magyar nyelvű oktatást is folytató egyéb oktatási-nevelési intézmények esetében a Tanács véleményezési jogot gyakorol.

A Magyar Nemzeti Tanács a magyar nyelvet hivatalos használatba bevezető helyi önkormányzatok területén működő diákotthonok igazgatási szerveinek kinevezése során javaslattételi, illetve véleményezési jogkörrel rendelkezik.

Az óvodapedagógusok és osztálytanítók magyar nyelvű oktatását, továbbá a magyar nyelv és irodalom tanárok képzését folytató felsőoktatási intézmények igazgatási szervei, tanszékei és más szervezeti egységei vezetőinek kinevezése során a Magyar Nemzeti Tanácsot véleményezési jog illeti meg.

Tantervek és tankönyvek

A Magyar Nemzeti Tanács dolgozza ki az alapfokú és középfokú oktatás tantárgyainak szerb alapprogramba nem tartozó részeit, különös tekintettel a történelem, a földrajz, a zene és képzőművészet és más tárgyak magyar közösség sajátosságait kifejező elemeire, továbbá a magyar nyelv és irodalom tantárgyak tantervét.

A Magyar Nemzeti Tanács a magyar tannyelvű oktatásban használt tankönyvek jóváhagyási eljárása során egyetértési jogot gyakorol, az anyaországi tankönyvek használatára irányuló engedélyezési eljárásban javaslattételi jog illeti meg.

Egyéb hatáskörök

A Magyar Nemzeti Tanács:

- meghatározza a magyarság számára kiemelt jelentőségű oktatási intézményeket és diákotthonokat;
- javaslatot tesz a Nemzeti Oktatási Tanács egy tagjára vonatkozóan;
- véleményezési jog illeti meg a magyar nyelvet hivatalos használatba bevezető helyi önkormányzatok területén működő óvodák, általános- és középiskolák, valamint diákotthonok hálózata egészének meghatározása során;
- a magyar iskolahálózat mielőbbi létrehozatala érdekében javaslattételi jog illeti meg a kihelyezett iskolai tagozatok önállósulására irányuló eljárásban;
- dönt a magyar tannyelvű oktatást folytató intézmények támogatására a köztársasági és tartományi költségvetésből pályázati rendszerben kiosztásra kerülő eszközök odaitéléséről;

- egyetértési jogot gyakorol a magyar tannyelvű középiskolai szakok megszüntetésére irányuló eljárásban és javasolja új szakok beindítását;
- indítványozási és véleményezési jog illeti meg a 15-nél kisebb tanulói létszámú osztályok megnyitására irányuló jóváhagyási eljárás során;
- ösztöndíj-alapot hoz létre és működtet.

b) Művelődés

A Magyar Nemzeti Tanács művelődési intézményeket alapít, illetve az állam, a tartomány és helyi önkormányzat döntése alapján alapítói, illetve az alapítóval kötött megállapodás alapján intézményfenntartói jogokat gyakorol.

A Magyar Nemzeti Tanács:

- meghatározza a magyar közösség szempontjából kiemelt jelentőségű művelődési intézményeket és rendezvényeket;
- javaslatlételi és véleményezési jog illeti meg a magyar közösség szempontjából kiemelt jelentőségű művelődési intézmények igazgatási szervei esetében;
- javaslatára kerülnek kinevezésre a Forum Könyvkiadó és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet igazgató- és felügyelő bizottságának tagjai, valamint igazgatói;
- indítványozza kulturális örökségünk elemeinek védett kulturális javakká történő nyilvánítását, elfogadja a magyarság számára kiemelt jelentőségű kulturális javak lajstromát és javaslatot tesz megóvásuk érdekében;
- indítványozza a magyar közösség szempontjából kiemelt jelentőségű építészeti örökséget veszélyeztető területrendezési tervek végrehajtásának felfüggesztését, továbbá egyetértési jogot gyakorol a magyarság számára kiemelt jelentőségű műemlékek új helyszínre való áthelyezésekor;
- dönt a magyar művelődési intézmények részére a köztársasági és tartományi költségvetésből pályázati rendszerben kiosztásra kerülő eszközök odaítéléséről;
- vélemény-nyilvánítási jogot gyakorol a könyvtárhálózat meghatározása során.

c) Tájékoztatás

A Magyar Nemzeti Tanács tájékoztatási intézményeket és tájékoztatási tevékenységet folytató közhasznú gazdasági társaságokat alapít, továbbá az állam, a tartomány és helyi önkormányzat döntése alapján alapítói, illetve az alapítóval kötött megállapodás alapján intézményfenntartói jogokat gyakorol.

A Magyar Nemzeti Tanács:

- javaslatot tesz a Köztársasági Műsorszórási Ügynökség egy tagjára vonatkozóan;
- javaslatot tesz a Köztársasági műsorszórási stratégia kidolgozása során;
- véleményezési jogkört gyakorol a Vajdasági Közzolgálati Rádió és Televízió igazgatási szerveinek kinevezése során;

- javaslatot tesz a Vajdasági Közzolgálati Rádió és Televízió Programbizottsága 3 tagjára vonatkozóan;
- meghatározza a közzolgálati rádió és televízió magyar nyelvű szerkesztőségei főszerkesztői tisztsége betöltésének kritériumait, a szerkesztőségek véleményének kikérése után dönt a pályázat útján kinevezésre kerülő főszerkesztők megválasztásáról;
- dönt a magyar nyelvű tájékoztatást végző intézmények részére a köztársasági és tartományi költségvetésből pályázati rendszerben kiosztásra kerülő eszközök odaitéléséről.

d) Hivatalos nyelvhasználat

A Magyar Nemzeti Tanács:

- meghatározza a magyar nyelvet hivatalos használatba bevezető helyi önkormányzatok területén a városok, községek és települések, továbbá más földrajzi elnevezések hagyományos magyar elnevezéseit;
- a magyar nyelvet hivatalos használatba bevezető helyi önkormányzatok területén javaslatot tesz az utcák és más közterületek elnevezéseinek a megváltoztatására, illetve véleményezési jog illeti meg az utca és közterületek elnevezéseinek meghatározását és megváltoztatását célzó eljárásban;
- a törvényességi felügyeletet végző szervnél eljárást kezdeményez a magyar nyelv hivatalos használatához fűződő jogok megsértésének megállapítása és orvoslása érdekében.

3. A Magyar Nemzeti Tanács megválasztása

A Magyar Nemzeti Tanács tagjainak megválasztása általános, többpárti, egyenlő, közvetlen és titkos szavazás útján történik, listás - részarányos választási rendszerben. A mandátumok elosztása során a természetes küszöb érvényesül.

A szavazáson választóként, illetve jelöltként a vajdasági magyarok választói névjegyzékén szereplő, általános választójoggal rendelkező választópolgárok vehetnek részt.

A jelöltlisták állításának joga a magyar politikai pártokat és a vajdasági magyarok választói névjegyzékén szereplő személyekből álló polgári csoportokat illeti meg.

Az általános választói névjegyzék részét képező magyar választói névjegyzéket a közigazgatási szervek hozzák létre, együttműködve a magyarság érdekvédelmi szervezeteivel.

A magyar választói névjegyzék akkor tekinthető létrehozottnak, amennyiben a legutóbbi népszámlálás adatai alapján a magyar közösség tagjainak legalább 50%-a szerepel rajta.

4. A Magyar Nemzeti Tanács finanszírozása

A nemzeti tanácsok működését az állam a mindenkori köztársasági és tartományi költségvetés, törvényben rögzített százalékarányában meghatározott eszközök útján biztosítja.

A Magyar Nemzeti Tanácsot a nemzeti tanácsok működésének finanszírozására elkülönített költségvetési eszközökből, a magyar közösséget törvényben szabályozott kritériumok alapján meghatározott része illeti meg.

A Magyar Nemzeti Tanácsot megilleti továbbá a magyar nyelvet hivatalos használatba bevezető helyi önkormányzatok mindenkori költségvetésének törvényben meghatározott százalékaránya.

Az állami, tartományi és helyi önkormányzati költségvetéséből a Magyar Nemzeti Tanácsnak juttatott költségvetési eszközök felhasználását az illetékes állami szervek ellenőrzik.

5. A kisebbségi autonómiával kapcsolatos állami feladatok ellátása

A Szerb Köztársaság a kisebbségi autonómia intézményrendszerének működtetésével kapcsolatos állami feladatok ellátására Kisebbségügyi Minisztériumot hoz létre. A Kisebbségügyi Minisztérium feladata:

- a nemzeti tanácsok bejegyzése és jegyzékének vezetése;
- a nemzeti tanácsok működésének törvényességi felügyelete, a tanácsok működésképtelensége esetén azok feloszlata;
- a nemzeti tanácsok működtetésére előirányzott köztársasági költségvetési eszközök felosztása;
- a nemzeti tanácsai választások kiírása, a választási eljárással kapcsolatos állami feladatok ellátása;
- a nemzeti tanácsok által együttesen gyakorolt javaslattételi jog esetén a javaslattételi eljárás lefolytatása;
- egyéb, jogszabály által a minisztérium hatáskörébe utalt feladatok ellátása.

II. Regionális önkormányzatok – magyar többségű multietnikus régió

A Magyar Koalíció síkra száll azért, hogy számos európai országhoz hasonlóan, a regionális önkormányzati rendszer Szerbiában is a regionalizáció alulról felfelé építkező modellje alapján kerüljön bevezetésre.

Konceptciónk értelmében a választott képviselő-testülettel, a testület által megválasztott végrehajtó szervvel, önálló vagyonnal és saját bevételekkel rendelkező regionális önkormányzat létrehozásáról, illetve ahhoz való csatlakozásról a régió választópolgárai népszavazás útján döntenek.

A Magyar Koalíció határozott célja egy szabadkai székhelyű régió, a Magyar Autonóm Körzet megteremtése, amely Ada, Csóka, Kishegyes, Magyarkanizsa, Óbecse, Topolya, Törökkanizsa és Zenta községeket és Szabadka Városát ölelné fel. Az így létrejövő magyar többségű multietnikus régió ötvözné a magyar közösség etnikai alapú területi autonómia iránti igényét a modern európai regionalizmus eszméjével. A Magyar Autonóm Körzet létrehozatalának folyamatában a körzethatár mentén, a különböző községekhez tartozó települések csatlakozhatnak – a helyi lakosság népszavazáson kinyilvánított érdekeinek megfelelően – a Magyar Autonóm Körzethez tartozó valamely helyi önkormányzathoz.

A Magyar Koalíció a hatáskör-telepítés rendszerét az állami és tartományi szervek által jelenleg gyakorolt, de regionális szinten hatékonyabban ellátható hatáskörök decentralizálásával, továbbá a helyi önkormányzatok jogkörébe tartozó egyes feladatok ellátásának regionális szintre való emelésével tartja megvalósíthatónak.

A regionális önkormányzat hatásköre a személyi elvű autonómia által érintett területekre nem terjed ki.

A regionális önkormányzat feladatkörébe tartozna:

- a régió területfejlesztési koncepciójának és operatív programjainak a kidolgozása, a településfejlesztési tervek összehangolása;
- a regionális jelentőségű infrastruktúra koordinált fejlesztése;
- a terület mezőgazdaságának összehangolt fejlesztése;
- a hivatalos használatban lévő nyelvek egyenrangú használatának a biztosítása;
- az erdő-, a víz-, és hulladékgyűjtés, továbbá a környezetvédelem egyes feladatai;
- a régió egészségügyi, oktatási és művelődési intézményrendszerének a működtetése;
- a regionális önkormányzat által alapított intézmények fenntartása;
- egyéb, az állam, a tartomány, illetve a régió területén működő önkormányzatok által a regionális önkormányzat hatáskörébe utalt kérdések.

III. Politikai autonómia - részarányos parlamenti képviselő

A Magyar Koalíció síkra száll – a kisebbségek politikai autonómiájának megteremtése céljából – a nemzeti közösségek számarányos parlamenti képviselői intézményének a bevezetése mellett, Szerbia Alkotmánya 100. és 180. szakaszával összhangban.

Autonómia-koncepciónk értelmében a magyar közösséget megillető köztársasági parlamenti és tartományi képviselőházi mandátumok a magyar közösség politikai szervezeteinek a részvételével lezajló többpárti választáson kerülnek kiosztásra. A választási eljárásban aktív és passzív választójoggal a magyar választói névjegyzéken szereplő választópolgárok rendelkeznek.

A magyar közösséget a köztársasági és a tartományi parlamentben a legutóbbi népszámlálás adatai alapján a lakossági számarányoknak megfelelő számú szavazott képviselői hely illeti meg.

IV. Vajdaság autonómiája

Szerbia erősen központosított állam, amelyben a szubszidiaritás elve, a hatásköri és pénzügyi decentralizáció eszméje korlátozott mértékben érvényesül.

Határozott meggyőződésünk, hogy az önálló vagyonnal és saját bevételekkel, széleskörű gazdasági, politikai és közigazgatási autonómiával rendelkező Vajdaság gyorsabb gazdasági fejlődést, a jogállamiság elvének következetesebb érvényesítését, az emberi és kisebbségi jogok hatékonyabb megvalósítását, az európai eszmék gyorsabb térhódítását eredményezné.

Ezért a Magyar Koalíció célja Vajdaság autonómiájának alkotmánymódosítás útján történő jelentős kiszélesítése, tartományunk törvényhozói, végrehajtási és részbeni igazságszolgáltatási autonómiájának a megteremtése.

V. Helyi önkormányzati autonómia

Önkormányzataink fejlesztése, városaink, községeink, falvaink hatásköreinek és pénzügyi autonómiájának a bővítése a vajdasági magyar közösség egyik alapérdeke.

A Magyar Koalíció meggyőződése, hogy a decentralizáció és a szubszidiaritás elvének maradéktalan tiszteletben tartásán alapuló hatáskör-telepítési és finanszírozási rendszer bevezetése, valamint az önkormányzatok vagyonának visszaállítása mellett elengedhetetlen az önkormányzati rendszer átfogó felülvizsgálata.

A helyi önkormányzatiság erősítése elképzelhetetlen az önkormányzati felügyeleti hatáskörök jelentős bővítése, a kommunális rendőrség létrehozása, a helyi rendőrségi vezetők kinevezése során érvényesülő önkormányzati egyetértési jog gyakorlása, az önkormányzati együttműködés állami költségvetési forrásokból való ösztönzése, továbbá az önkormányzatok felett gyakorolt állami felügyeleti jogkörök szűkítése nélkül.

A helyi demokrácia kiteljesedése nem valósulhat meg a közvetlenül választott polgármester intézményének, továbbá az önkormányzati képviselők egyéni (többségi) rendszerben történő megválasztásának a visszaállítása nélkül sem.

A Magyar Koalíció sikra száll továbbá azért, hogy a helyi közösségek szerepének erősítése mellett, a gazdasági erőforrások, valamint az oktatási, egészségügyi és művelődési intézményrendszer működtetésének képessége szempontjából önfenntartásra képes településeken alakuljanak meg a települési önkormányzatok.

VI. A közigazgatás és az igazságszolgáltatás területi szervezése

Számos állami feladat helyi szinten történő ellátása természeténél fogva nem ruházható át a tartományi, a regionális vagy a helyi önkormányzati szervekre.

A Magyar Koalíció azért száll síkra, hogy a minisztériumok és más központi hatóságok területi egységeinek a megszerzésére (a dekoncentrált állami szervek rendszerének a kialakítására) a földrajzi és gazdasági szempontok, továbbá a hatékonyság és költséghatékonyság elvének figyelembevételével kerüljön sor.

A Magyar Koalíció ennek értelmében elengedhetetlennek tartja, hogy a Belügyminisztérium Szabadkai Területi Igazgatóságának, a Köztársasági Egészségbiztosítási Intézet, a Nemzeti Foglalkozási Szolgálat, valamint a Köztársasági Nyugdíjbiztosítási Alap szabadkai székhelyű regionális kirendeltségeinek az illetékessége Szabadka Városa mellett Ada, Csóka, Kishegyes, Magyarkanizsa, Óbecse, Topolya, Törökkanizsa és Zenta községek területére terjedjen ki.

A Magyar Koalíció ugyanakkor szükségesnek tartja az igazságszolgáltatás szervezeti rendszerének olyan irányú átalakítását is, amelynek eredményeként a szabadkai kerületi és kereskedelmi bíróságnak, valamint kerületi ügyészségnek az illetékessége essen egybe a szabadkai székhelyű közigazgatási körzet illetékességi területével.

VII. Az autonómia-konceptió végrehajtása

A Magyar Koalíció kezdeményezi a Szerb Köztársaság hatalmi szerveinél, hogy kezdjenek tárgyalásokat a magyar közösség legitim politikai képviselőivel autonómia-konceptiónk megvalósításáról, különös tekintettel a személyi elvű autonómia szervének hatásköréről, megválasztásáról és finanszírozásáról szóló törvény elfogadására.

A vajdasági magyarság politikai szervezetei ezúton is kifejezik készségüket, hogy tevékenyen részt vállaljanak a koncepció elemeit jelentő jogszabályok és intézkedések előkészítésében.